

Een nieuwe kans voor Amedée baron van den Bogaerde.

Nu het anonieme dubbelportretje van de jonkertjes Louis en Donas van den Bogaerde van Terbrugge als vlinder en libelle na restauratie weer in volle pracht prijkt op kasteel Heeswijk was het de beurt aan het portret van hun grote, overigens uiteindelijk door hen niet zo geliefde, broer Amedée. Net als het dubbelportretje van de latere kunstverzamelaars was het portret van Amedée toe aan restauratie, de vernis was zwaar vergeeld en bedekt met een pak oppervlaktevuil in de vorm van aangedikt kasteelstof en goede sigarenrookaanslag. Er was een lelijke kras in het verfoppervlak en er waren storende deuken in het doek. Afgezien van deze cosmetische problemen was het stuk eigenlijk in relatief goede staat. De toestand was authentiek in de zin dat het nog nooit was gerestaureerd. Het was zodoende gelukkig niet verdoekt, zat nog op het originele spieraam en in de originele lijst en was nog nooit schoongemaakt. Dat is maar goed ook want met een minder subtiel restauratie kan een schilderij meer schade oplopen dan Vadertje Tijd en de zwaartekracht in honderden jaren tijd kunnen veroorzaken.

Het bijzondere testament van Donas(1829-1895)-net als Louis (1826-1890) kinderloos- als laatst levende van de drie broers Van den Bogaerde op de kleinkinderen van Amedée, waarin bepaald werd dat er niemand in kasteel Heeswijk mocht wonen totdat de jongste van Amedées twee kleinkinderen 80 jaar zou zijn of zou zijn geweest en Amedées dan nog levende zoon Henri dus uitsloot, is vreemd genoeg een zege geweest voor het staatsieportret van Amedée. Immers: het is van 1895 tot 1963 in de luwte gebleven en mocht omdat het een familieportret is en het wapen van de familie Van den Bogaerde er op te zien is volgens het testament ook niet worden verkocht of worden verhuist.

Amedée André Robert van den Bogaerde (St Niklaas 1823- 1874 Gent) was de oudste zoon van André Jean Louis van den Bogaerde (Gent 1787-1855 Heeswijk), de eerste Van den Bogaerde op Heeswijk, de oprichter van het Provinciaal Genootschap (thans Noordbrabants Museum) maar bovenal de Gouverneur des Konings in de provincie Noord-Brabant in de tijd van het Verenigd Koninkrijk en meer bepaald tijdens de afscheiding van België (1830) en tijdens de tiendaagse veldtocht (1831). Zelf Oost-Vlaming maar loyaal aan Nederland en Koning Willem I was hij een functionaris op een uiterst strategische post. Ook Amedée werd net als vader André verbonden aan het hof in Den Haag en werd door Willem II aangesteld als kamerheer des Konings. Maar daaraan kwam in 1852 een eind toen boze crediteuren (hoteliers, wijnkopers etc.) ten einde raad het geld dat ze nog van Amedée te goed hadden probeerden te incasseren bij de Koning (Willem III) en deze Amedée eervol ontslag verleende. Amedée raakte in grote financiële problemen en vluchtte met zijn vrouw Otteline (geboren Van Tuyll van Serooskerken), die hij in beter tijden aan het hof in Den Haag had leren kennen, en zijn tweelingzootjes Guillaume (Den Haag 1849-1880 Brussel) en Henri (Den Haag 1849-1896 Niel) naar Brussel. Hij overlijdt uiteindelijk in 1874 te Gent.

Het etiket van de firma *Vve. Walon. Déménagements-Garde Meubles* te Brussel dat achter op het spieraam zit gekleefd zal betrekking hebben op de terugkeer van het schilderij naar Heeswijk want het schilderij moeten we dateren tussen 1860 en 1870 omdat er een anonieme foto bestaat waarop Amedée in precies dezelfde pose en toestand is te zien. De fotografie deed in die jaren zijn intrede in Nederland. Het portret is mogelijk geschilderd aan de hand van de foto.

Op het ovale portret is Amedée afgebeeld in borstbeeld, gekleed in white tie en gedecoreerd met een ordeteken van de Maltezer ridders. Hij zit voor een egale achtergrond met rechts van hem het familiewapen Van den Bogaerde van Terbrugge. Vóór de restauratie onbekend maar met de vernisafname nu herontdekt is het schilderij links onder langs de boog van het ovaal gesigneerd: *Fanny Geefs*. De Lexicon of the Belgian Romantic Painters (Antwerpen 1981)

vermeldt haar als schilderes van historiserende en religieuze voorstellingen, genre scènes en portretten, vrouw van de beeldhouwer Willem Geefs, leerlinge van Navez. Ze exposeerde op Expo's en Salons in België in 1874 en 1875. Ze werd als Fanny Corr geboren te Brussel in 1807 en overleed te Schaarbeek op 23 januari 1883.

Met het afnemen van vuil en vergeelde vernis, het planeren van deformaties, het bijwerken van de kras en kleine beschadigingen, vernissen en beschermen van de achterzijde met een zgn. backing board maar ook met de complete restauratie van de lijst (uitgevoerd door collega Arida de Leeuw te Rossum) en... met de verjaring van Amédees bokkesprongen heeft het staatsieportret van de tweede baron van Heeswijk de nieuwe kans gekregen die het toch verdiende.

///

Michel van de Laar